

T.J. Hixon and Collaborators: Respiratory Function in Speech and Song.

Taylor and Francis Ltd., London 1987. XIV + 434 oldal.

Lélegzetelállítóan érdekes közléseket tartalmaz ez a korábbi anyagokból összeállított gyűjteményes kiadás. A témavezető Hixon professzor mellett, aki az Arizonai Egyetem tanára és a normális és hibás beszédképzés nemzetközi hírű szakembere, még 8 munkatársa szerző a 12 cikkből álló gyűjteményes összeállítás dolgozataiban. Egyetlen cikk ide került be először, legtöbbször 1972 és 1986 között jelent meg elszórtan hatféle folyóiratban. Közülük az első, Hixon professzor összefoglaló cikke a légzésről annyira alapvető, hogy már más összefoglaló jellegű könyvbe is bekerült. A további dolgozatok tartalmazzák az egyes részletkérdéseket, a mérés technikai eljárásokat és a számszerű eredményeket. Sok mérés eredményképpen tisztázzák a korábban csak felületesen ismert légzési mechanizmus pontos törvényszerűségeit.

A térfogati eltolódás fogalmának alkalmazásával egyszerű diagramokat szerkesztettek és az úgynevezett izotérfogati vonalak segítségével nemcsak a tüdőtérfogat statikus állapotára, hanem kinematikus viselkedésére is kísérleti adatokat tudnak szolgáltatni. Elvileg és gyakorlatilag egyaránt megmagyarázzák az aktív és passzív lélegzési formákat, pontosítják a légzésben résztvevő 21-féle izom működésének szerepét és ismertetik a beszédhez és énekhez szükséges légzési módok jelentőségét. Szerephez jut a könyvben a beszédhibák és a szellemi fogyatékosok légzéssel kapcsolatos problematikája is.

Ugyancsak méréssel rögzített adatokkal igazolják a beszélt szöveg alatti és a légzés állapotával összefüggő térfogati (és természetesen lineáris) eltolódásokat a mellkasi és hasi felületeken. Foglalkoznak az operaénekesek és a klasszikus (Shakespeare-i) színpadok légzési technikájával, amit a művészek testfelületi mozgásának mérési adataival támasztanak alá. Végül a testforma (testi fölépítés) és a lélegzés összefüggésének témáját is tárgyalja az egyik dolgozat.

Összefoglalva a nyelvész, a logopédus és a fonetikus szakember rendkívül sokat tanulhat a 424 lapos szöveganyagból, amelyhez igen bő — mintegy 240 tételből álló — irodalmi hivatkozási anyag is járul. A könyvszerű összefoglalásnak igen nagy előnye, hogy a téma megismeréséhez az olvasónak nem kell sokféle (esetleg hozzáférhetetlen) folyóiratot végigböngésznie. A beszéddel, beszédtechnikával és beszédhibákkal foglalkozó szakemberek — kutatók, gyakorlati alkalmazók és oktatók — egyaránt fontos, alapvető munkaként forgathatják a Hixon-féle könyvet.

TARNÓCZY TAMÁS